VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Guia Docent
33660 La planificació de la llengua i la literatura en l'educació primària

FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'Assignatura

Codi	33660
Nom	La planificació de la llengua i la literatura en l'educació primària
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2024 - 2025

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1305 - Grau Mestre/a Educació Primària	Facultat de Formació del Professorat	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1305 - Grau Mestre/a Educació Primària	14 - Didáctica de la lengua y la literatura de la educación primaria	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
GOMEZ DEVIS, MARIA BEGOÑA	80 - Didàctica de la Llengua i la Literatura
PARDO COY, ROSA MARIA	80 - Didàctica de la Llengua i la Literatura

RESUM

L'objectiu general d'aquesta assignatura és que els futurs i les futures mestres adquirisquen les competències necessàries per planificar i desenvolupar la tasca docent d'etapa, cicle i aula que hauran de dur a terme en la seua vida professional.

Entre aquestes estratègies destaquem la d'adquirir informació sobre els aspectes teòrics i pràctics de l'ensenyament i aprenentatge de llengües, la d'usar aquesta informació com a base per desenvolupar una aproximació personal a l'ensenyament, la de dissenyar activitats i posar-les en pràctica, la de reflexionar sobre la relació entre la teoria i la pràctica, la de treballar cooperativament en la planificació i la reflexió i la de reconéixer que desenvolupar estratègies didàctiques és una empresa a llarg termini.

Es tracta de l'última assignatura del Grau i està destinada a agrupar tots els coneixements adquirits en els cursos anteriors per tal de projectar-los, d'una manera coherent i adequada, als diferents cicles i cursos de l'etapa de Primària.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

- Una competència lingüística i comunicativa suficient, oral i escrita, corresponent al nivell C1 del Marc Europeu Comú de Referència per a les Llengües, en les llengües oficials.
- Capacitat d'elaborar discursos orals i escrits en la llengua en què s'imparteix l'assignatura de forma coherent i adequada a l'àmbit acadèmic.
- Habilitats bàsiques en informàtica i en recuperar i analitzar informació des de diferents fonts bibliogràfiques i informàtiques.

COMPETÈNCIES (RD 1393/2007) // RESULTATS DE L'APRENENTATGE (RD 822/2021)

1305 - Grau Mestre/a Educació Primària

- Expressar-se oralment i per escrit de forma correcta i adequada en les llengües oficials de la comunitat autònoma.
- Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.
- Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals, multiculturals i interculturals; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.
- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.
- Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.
- Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.
- Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc.

- Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.
- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.
- Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, així com adquirir recursos per a afavorir la seua integració.
- Conèixer el currículum escolar de les llengües i la literatura.
- Afrontar situacions d'aprenentatge de llengües en contextos multilingües.
- Conèixer les teories sobre l'adquisició i el desenvolupament del llenguatge.
- Conèixer el procés d'aprenentatge del llenguatge escrit i el seu ensenyament.
- Desenvolupar les habilitats lingüisticocomunicatives mitjançant recursos didàctics apropiats.
- Fomentar la lectura i animar a escriure.
- Desenvolupar continguts del currículum mitjançant recursos dels mitjans de comunicació i de les tecnologies de la informació i la comunicació.
- Desenvolupar i avaluar continguts del currículum mitjançant recursos didàctics apropiats i promoure les competències corresponents en els estudiants.
- Conèixer les fonts bàsiques de la investigació en el camp de la didàctica de la llengua i la literatura i identificar-hi l'objecte i la metodologia utilitzats.

RESULTATS D'APRENENTATGE (RD 1393/2007) // SENSE CONTINGUT (RD 822/2021)

En acabar aquesta assignatura l'estudiantat ha de ser capaç de:

- Analitzar críticament el currículum i la seua interpretació en els llibres de text i altres materials de llengua i literatura dels diversos cursos de l'Educació Primària.
- Conéixer els diferents tipus de programacions i saber adequar-les a un grup d'alumnat concret.
- Elaborar programacions de les diferents llengües del currículum —tant d'etapa, com de cicle i de curs— de manera integrada.
- Dissenyar propostes didàctiques de llengua i literatura tot assenyalant els objectius i continguts didàctics, les activitats amb la seua metodologia i l'avaluació corresponent.
- Integrar els mitjans de comunicació i les TIC en les propostes didàctiques elaborades per als alumnes de Primària.
- Saber adequar una programació a l'alumnat amb una adaptació curricular individualitzada, significativa o no.

- Saber utilitzar els sistemes de correcció més adequats en cada cas.
- Conéixer els tipus d'avaluació.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. El marc curricular de la llengua i la literatura en l'Educació Primària

1. Les bases del currículum de Llengua i Literatura en l'Educació Primària:
1.1.L'objecte d'ensenyament-aprenentatge. La competència en comunicació lingüística.
1.2.Les finalitats de lensenyament de la llengua i la literatura en l'Educació Primària.
1.3.El currículum de Llengua i Literatura.
2. La realitat sociolingüística de la Comunitat Valenciana i la seua incidència a l'educació.
3. El tractament integrat de les llengües del currículum.
4. El projecte lingüístic de centre.
5. El pla lector de centre.
6. Propostes pràctiques: anàlisi i comparació de diferents aspectes del currículum, identificació en materials didàctics d'alguns elements del currículum.

2. La planificació didàctica en llengua i literatura

1. La seqüència dels sabers lingüístics i literaris per cicles:
1.1. El desenvolupament de competències.
1.2. El desenvolupament de les habilitats lingüístiques i comunicatives.
1.3. El desenvolupament de la capacitat metalingüística i literària.
2. La programació d'aula:
2.1. L'organització de l'aprenentatge en unitats o seqüències a partir de situacions d'aprenentatge.
2.2. L'organització de l'aprenentatge mitjançant projectes de treball i/o àmbits.
2.3. La interdisciplinarietat en l'aprenentatge de la llengua i la literatura: projectes globalitzats, activitats complementàries dins i fora del centre, etc.
3. Els principis metodològics per a l'educació lingüística i literària:
3.1. La integració dels components de l'aprenentatge lingüístic i literari.
3.2. L'educació literària: el desenvolupament dels hàbits lectors i la instrucció literària.
3.3. L'aula i altres contextos educatius i d'aprenentatge.
3.4. L'organització de l'aprenentatge i l'atenció a la diversitat de l'alumnat.
4. Els recursos: el material didàctic i els recursos complementaris. L'ús dels mitjans de comunicació i de les tecnologies de la informació i la comunicació.
5. Propostes pràctiques: anàlisi de criteris de seqüenciació i organització de sabers en llibres de text, elaboració d'una programació d'aula...

3. L'atenció a la diversitat en l'aprenentatge lingüístic i literari des de la perspectiva del Disseny Universal de l'Aprenentatge (DUA)

1. L'atenció a les diferències individuals en les programacions i l'escola inclusiva.
2. Les adaptacions curriculars individualitzades en llengua i literatura.
3. Propostes pràctiques: anàlisi de casos (adaptacions d'accés), anàlisi d'adaptacions curriculars significatives i no significatives, realització d'adaptacions de continguts del currículum.

4. L'avaluació competencial de l'aprenentatge lingüístic i literari

1. L'avaluació de l'aprenentatge lingüístic i literari. Les funcions, els tipus i els objectes de l'avaluació.
2. Els criteris d'avaluació de l'aprenentatge lingüístic i literari:
2.1. L'avaluació formativa de l'aprenentatge de les habilitats lingüístiques i literàries.
2.2. L'avaluació dels sabers, competències específiques i competències clau.
2.3. L'avaluació i la qualificació.
3. Els instruments d'avaluació i la seua relació amb els diferents aspectes de l'aprenentatge lingüístic i literari.
4. Propostes pràctiques: anàlisi i disseny de criteris d'avaluació per a activitats de Llengua i Literatura; disseny de pautes d'avaluació per a textos orals o escrits i multimodals d'alumnes de Primària, etc.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	45,00	100
Estudi i treball autònom	67,00	0
TOTAL	**112,00**	

METODOLOGIA DOCENT

Per tal d'assolir les competències que planteja aquesta assignatura, s'emprarà una metodologia activa que fa imprescindible la implicació de l'alumnat. Es fomentarà un acostament crític als diversos postulats teòrics que s'hi aportaran sense excloure les exposicions magistrals que la matèria pot exigir.

La pràctica acadèmica en aquesta assignatura s'estructura en diversos nivells:

Activitats presencials (40% del volum total de treball)

1. Classes teoricopràctiques (30%)

Classes presencials teoricopràctiques en les quals es treballaran els continguts de l'assignatura, es debatran i realitzaran activitats utilitzant diversos recursos docents: classes magistrals, seminaris, tallers, grups de treball, etc.

Les orientacions i materials necessaris per al desenvolupament d'aquestes activitats es facilitaran a l'estudiant bé en les sessions presencials o bé des de l'aula virtual.

2. Assistència a seminaris i activitats complementàries (5%)

3. Tutories (5%)

Les tutories individuals i col·lectives serviran per coordinar els estudiants en les tasques individuals i de grup, així com per avaluar els progressos individuals, les activitats i la metodologia docent.

Les tutories també s'utilitzaran per a fer un seguiment de l'expressió oral, imprescindible per a aprovar l'assignatura.

Activitats no presencials(60% del volum total de treball)

4. Estudi i treball autònom

Preparació de les tasques encarregades (resums, revisions crítiques, etc.) i realització del treball guiat específic. El model que s'aplicarà és l'investigador, de manera que l'activitat de l'estudiantat se centre en la recerca, la localització, l'anàlisi, la manipulació, l'elaboració i el retorn de la informació.

La realització de treballs té com a finalitat destacar la importància del treball cooperatiu i reforçar l'aprenentatge individual, a més d'iniciar l'estudiantat en l'activitat d'investigació, anàlisi i interiorització de la informació, fomentar les relacions personals i compartir situacions per tal d'aproximar-se als continguts i al debat.

L'alumnat farà un treball de recerca en grup reduït que serà orientat i supervisat pel professorat.

AVALUACIÓ

L'avaluació serà contínua i global, tindrà caràcter orientador i formatiu, i caldrà que tinga en compte la capacitat d'analitzar els processos d'aprenentatge individuals i col·lectius.

En finalitzar el curs, l'alumnat haurà de ser capaç de:

- Posseir un nivell adequat en l'adquisició d'habilitats i coneixements específics de la matèria.
- Dominar els mètodes, tècniques i d'altres capacitats i destreses pròpies d'un estudiant/a de Magisteri.
- Haver demostrat una actitud adequada cap a l'assignatura i el respecte als companys i a les companyes, l'assistència i participació en les classes, l'interés i la constància per a aconseguir una progressió positiva, i també la capacitat per a treballar en grup.
- Tenir una competència lingüística i comunicativa, tant oral com escrita, en relació amb el nivell C1 del Marc Europeu de Referència, especialment de la llengua en què s'imparteix l'assignatura.

L'adquisició d'aquestes capacitats s'observarà a través dels següents instruments d'avaluació:

1. Participació a l'aula mitjançant treballs orals i/o escrits (20% de la nota global, no recuperables en la 2a convocatòria).
2. Proves individuals i/o grupals, orals i/o escrites (30% de la nota global).
3. Elaboració, i si cal exposició, d'una programació d'un curs o un cicle d'Educació Primària (50% de la nota global).

Per a poder considerar l'assignatura com a aprovada cal superar els instruments d'avaluació 2 i 3. El 1r, es consideren tasques no recuperables.

En les proves i treballs escrits, es tindrà en compte la presentació adequada per a uns futurs i unes futures mestres, així com la correcció ortogràfica, lèxica i gramatical, i els aspectes referits a adequació, coherència i cohesió del text. En aquest sentit, s'aplicaran els criteris de la Unitat Docent corresponent. La llengua en què s'imparteix l'assignatura serà la que l'estudiantat ha d'usar a classe i en tots els instruments d'avaluació.

Plagiar comporta la qualificació de no apte en el conjunt de l'assignatura i una possible obertura d'expedient acadèmic. S'entén per plagi copiar documents aliens donant-los per propis; és a dir, la utilització de qualsevol paràgraf o text alié la font del qual no aparega mencionada com a referència. Tindrà la mateixa consideració en la qualificació l'ús indegut o no autoritzat de les eines informàtiques d'intel·ligència artificial.

L'alumnat que no haja assistit al mínim exigit (80%) tindrà dret a una prova final individual (oral i escrita) del conjunt de la matèria.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- FIGUERAS, N. (2005). "Lensenyament de la llengua catalana. Marc Europeu Comú de Referència per a les llengües: aprendre, ensenyar, avaluar. Implicacions per al disseny curricular i la programació". Materials de la UOC per a lensenyament de la llengua catalana.
- GUASCH, O. (coord.) (2010). El tractament integrat de les llengües. Barcelona: Graó.
- MARTÍN, E.; COLL, C. (eds.) (2003). Aprender contenidos, desarrollar capacidades. Intenciones educativas y planificación de la enseñanza, Barcelona: Edebé.
- NOGUEROL, A. (coord.) (2006). Ensenyar i aprendre llengua i comunicació en una societat multilingüe i multicultural. Barcelona: Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya.
- RODRÍGUEZ, C. (2008). La lengua escrita y los proyectos de trabajo. Propuestas para el aula, Catarroja: Perifèric edicions.
- PASCUAL, V. (2006). El tractament de les llengües en un model d'educació plurilingüe per al sistema educatiu valencià. València: Generalitat Valenciana.
- CASSANY, D. (2021). L'art de fer classe. Anagrama
- DÍAZ TENZA, P. J. (2022). Programación Didáctica y Situaciones de Aprendizaje desde la LOMLOE. Independiente.
- ELIZONDO CARMONA, C. (2020). Ámbitos para el aprendizaje. Octaedro
- DDAA. (2022). Planificació didàctica en llengua i literatura. (Monogràfic).Articles de didàctica de la llengua i la literatura, n. 94.

Complementàries

- ANTÚNEZ, S. i altres (1992). Del Proyecto Educativo a la Programación de Aula. Barcelona: Graó.
- BENEJAM, P. (2010). Els mestres i les competències. Articles de Didàctica de la Llengua i de la Literatura, núm. 51, (abril), (p.9-18).
- CAMPS, A. (comp.) (2003). Seqüències didàctiques per aprendre llengua. Barcelona: Graó.
- CASSANY, D.; LUNA, M.; SANZ, G. (1993). Ensenyar llengua. Barcelona: Graó.
- CONSELL d'Europa (2001). Marc Europeu Comú de Referència per a les Llengües: aprendre, ensenyar, avaluar. Consell d'Europa-Language Policy División. (Per a la versió en català: Generalitat de Catalunya-Ministeri d'Educació d'Andorra-Conselleria d'Educació del Govern de les Illes Balears, 2003).
- DOLZ, J.; SCHNEUWLY, B. (2006). Per un ensenyament de l'oral. València/Barcelona: IIFVPAM.
- ELORZA ALDAL, I.; GARAGORRI YARZA, X.; ALDASORO AGIRRE, M. (2011): Referents per a la selecció de situacions dús i aprenentatge de les llengües. Guix, núm. 378 (Octubre).
- LLUCH, G. (2001). La programació dels aprenentatges literaris. Articles de Didàctica de la Llengua i de la Literatura, núm. 25 (juliol). (pp.9-18).
- ORIOL GUASCH, O.; MILIAN, M.;RIBAS,T. (2006). Interacció i aprenentatge en la formació de mestres per al plurilingüisme. Articles de Didàctica de la Llengua i de la Literatura, núm. 38 (gener). (pp.101-118).
- VILÀ, M.; DURAN, C. (2010). Competències lingüístiques. Competències en didàctica de la llengua. Competències i didàctica de la llengua. Articles de Didàctica de la Llengua i de la Literatura, núm. 51 (abril). (pp.5-8).
- VILÀ, N. (2006). Llegir, escriure i aprendre en l'espai virtual. Articles de Didàctica de la Llengua i de la Literatura. núm. 39. (pp.86-99).
- SANTOLÀRIA, A. & RIBERA, P. (2017). Escrivim. Seqüències didàctiques per a l'escola. Picanya: Edicions del Bullent.
- TRUJILLO, F. (2017). Aprenentatge basat en projectes: línies d'avenç per a una innovació centenària. Articles de Didàctica de la llengua i la literatura, núm. 75. (pp.42-48) // Aprendizaje basado en proyectos. Una innovación centenaria. Textos, n. 78 (pp.42-48)
- FERNÁNDEZ CAMPOS, A.; GONZÁLEZ MENDIZÁBAL, I.; PÉREZ GÓMEZ, M. del M. (2018). entorns digitals a les classes de llengua. Articles de didàctica de la llengua i la literatura, núm. 77. (pp.21-28). // Entornos digitales en las clases de lengua. Textos, n. 88. (pp.21-28).
- MARGALLO, A. M. (2012). La educación literària en los proyectos de trabajo. Revista Iberoamericana de Educación, n. 59. (pp.139-156).